TYGODNIK KOŚCIELNY

PARAFJI ŚW. TRÓJCY

Wychodzi na każdą niedzielę za opłatą 10 groszy za egz. do puszki roznosiciela. — Za zezwoleniem Władzy Duchownej.

Redakcja i Administracja: Kancelarja przy kościele św. Trójcy. Tel. 1075. — Redakt.: Ks. prob. Miecz. Skonieczny, Ks. Zygm. Fiedler, Bydgoszcz.

Rocznik I | Bydgoszcz, dnia 13 kwietnia 1930 | Numer 15

Wielki Tydzień.

Niedziela Palmowa.

Szósta i ostatnia niedziela W. Postu zowie się Palmową (także kwietnią lub wierzbną), gdyż w dniu tym kapłan święci palmy (u nas gałązki wierzbowe) na pamiątkę owych gałązek palmowych, z któremi lud spotykał Chrystusa Pana wjeżdżającego do Jerozolimy na pięć dni przed Męką.

Po poświęceniu palm odbywa się procesja, która zatrzymuje się zewnątrz kościoła przed drzwiami zamkniętemi; wewnątrz kościoła pozostaje kilku śpiewaków, którzy śpiewają na przemian z tymi, co stoją przed kościołem. W końcu kapłan uderza krzyżem w drzwi, które się zaraz otwierają i procesja wchodzi do kościoła — Ta procesja z palmami wyobraża nietylko wjazd triumfalny Pana Jezusa do Jerozolimy, lecz także pochód Kościoła św. do Jerozolimy Niebieskiej tj. do nieba; drzwi kościoła zamknięte przypominają, że niebo było zamknięte dla ludzi przed przyjściem Chrystusa i tylko przez Jego śmierć krzyżową zostało otwarte; śpiewacy wewnątrz kościoła zamknięci wyobrażają aniołów; palmy zaś w ręku wiernych oznaczają dobre uczynki, któremi zabiegać mamy drogę Zbawcy, abyśmy z nim weszli do nieba.

Z radością z powodu triumfu Pana Jezusa w Niedzielę Palmową łączy się smutek wobec zbliżającej się Jego męki i dlatego w mszy św. czyta się ewangelję o Męce Pańskiej, czyli Pasję według św. Mateusza. Przy końcu Pasji po słowach: „Jezus oddał ducha", kapłan i wierni padają na kolana, dziękując Panu Jezusowi za nieskończoną miłość okazaną w Swej Męce.

Od Niedzieli Palmowej rozpoczyna się tydzień zwany Wielkim lub Świętym Tygodniem z powodu tajemnic, które w nim są obchodzone.

Wielki Wtorek i Wielka Środa.

W te dni czyta kapłan podczas mszy św. pasję czyli opisy męki Pańskiej. W. Wtorek według ewangielji św. Marka, a w środę według św. Łukasza.

Wielki Czwartek.

W nabożeństwie wielkoczwartkowem przebija z jednej strony uczucie wesela, gdyż w tym dniu obchodzi się pamiątkę ustanowienia Najświętszego Sakramentu, z drugiej zaś strony uczucie smutku, gdyż jest to dzień modlitwy w Ogrójcu i zdrady Judasza.

Msza św. W Wielki Czwartek w każdym kościele tylko jeden kapłan odprawia Mszę św., inni zaś kapłani przyjmują Komunję św. z ręki celebransa na pamiątkę, że tego dnia sam tylko Chrystus złożył bezkrwawą Ofiarę, Apostołowie zaś z rąk Chrystusa otrzymali Komunję św. Msza św. w Wielki Czwartek odprawia się w białym kolorze, a na „Gloria" odzywają się wszystkie dzwony; po „Gloria" jednak milkną organy i dzwony aż do Wielkiej Soboty; zamiast dzwonów dają się słyszeć drewniane kołatki.

Przeniesienie Najśw. Sakramentu. Podczas mszy św. wielkoczwartkowej kapłan konsekruje trzy Hostje; jedną spożywa zaraz przy Komunji św. a pozostałe kładzie do osobnego kielicha, okrywa go białym welonem, a po mszy św. odnosi w uroczystej procesji (przy śpiewie hymnu „Pange lingua — Sław języku") do bocznej kaplicy piwniczną zwanej, ozdobnie przystrojonej. Tam chowa się Najśw. Sakrament do dnia następnego.

Obnażanie ołtarzy. Po nabożeństwie kapłan z ministrantami idzie od jednego ołtarza do drugiego i usuwa z nich obrusy i ozdoby, przyczem odmawia psalm 21: „Boże mój, Boże mój, wejrzy na mnie, czemuś mnie opuścił"? Obrzęd tem przypomina nam ogołocenie Pana Jezusa z wszystkiego w czasie Jego męki.

W kościołach katedralnych mszę św. odprawia sam biskup i podczas tej mszy św. poświęca Oleje św.

Wielki Piątek.

Obrzędy wielkopiątkowe noszą znamię głębokiego smutku i żałoby, gdyż w tym dniu obchodzimy pamiątkę męki krzyżowej Pana Jezusa, Jego śmierci i pogrzebu.

Czytanie Pasji. Kapłan ubrany w czarny ornat, przystąpiwszy do ołtarza, pada u stóp jego

krzyżem i przez chwilę trwa w cichem rozważaniu męki Zbawiciela. Potem wstępuje po stopniach do ołtarza i czyta dwa rozdziały Starego Testamentu: Proroctwo Ozeasza o męce i zmartwychwstaniu Chrystusa i opis Mojżeszowy pożywania Baranka wielkanocnego. Dalej następuje czytanie Pasji, według ewangelji św. Jana, który sam był obecny przy wszystkiem, co się tego dnia działo na Kalwarji i wraz z Marją stał u stóp krzyża.

Modlitwy za wszystkich. Po Pasji następują uroczyste modlitwy za wszystkich ludzi: za Kościół, za Papieża, za duchowieństwo i wiernych, za katechumenów, za zostających w jakiemkolwiek utrapieniu, za heretyków, za żydów, za pogan. Przed każdą modlitwą ogłasza kapłan za kogo ma się modlić i wzywa lud do wspólnego modlenia (Oremus), a na znak gorącej i pokornej prośby przyklęka sam i wzywa wszystkich, by go naśladowali (Flectamus genua). Tylko przed modlitwą za żydów nie przyklęka, bo niegdyś żydzi przyklękając urągali Zbawicielowi.

Adoracja krzyża. Po tych modlitwach bierze kapłan krzyż, okryty zasłoną i odsłaniając go stopniowo: naprzód wierzch, potem prawe ramię a na koniec lewe ramie, śpiewa trzykroć: „Ecce lignum Crucis — Oto drzewo krzyża, na którym zbawienie świata zawisło“, a chór za każdym razem odpowiada: „Venite adoremus — Pódjdźmy pokłońmy się“. W tym czasie wszyscy padają na kolana i oddają pokłon Ukrzyżowanemu. Następnie kapłan kładzie krzyż na kobiercu przed ołtarzem, a zdjąwszy obuwie przyklęka trzy razy, zbliżając się coraz więcej do krzyża i całuje nogi Zbawiciela. Po nim czynią to samo inni duchowni i wierni. Obrzęd ten zowie się adoracją krzyża i wyraża wdzięczność naszą za ofiarę, którą Pan Jezus złożył za nas.

Liturgja. Po adoracji krzyża kapłan idzie do kaplicy, gdzie zostały złożone dnia poprzedniego Hostje św. i w uroczystej procesji wraca z Niemi do wielkiego ołtarza, gdzie zaraz następuje Liturgja: nie jest to msza właściwa, gdyż niema w niej ani ofiarowania, ani konsekracji. Po kilku modlitwach następuje podniesienie Hostji, łamanie Jej i spożycie. Obrzęd ten nazywa się „mszą uprzednio poświęconych darów“. Kościół św. postanowił, aby w W. Piątek nie było mszy św., dlatego, że jest to dzień krwawej ofiary Chrystusa Pana.

Żałobna procesja. Drugą Hostję (która była konsekrowana w W. Czwartek) kapłan wkłada do monstrancji, okrywa ją białym welonem i w procesji zanosi na miejsce odpowiednio przybrane, zwane Grobem Pańskim. Tam Najśw. Sakrament zostaje wystawiony ku czci publicznej przez cały W. Piątek i W. Sobotę aż do rezurekcji.

Wielka Sobota.

Wielka Sobota jest pamiątką spoczynku Ciała Zbawiciela w grobie i dlatego obchodzono ją niegdyś w zupełnej ciszy; msza św. odprawiała się dopiero w nocy przed niedzielą Zmartwychwstania. Z czasem, gdy zostały zniesione nocne czuwania, całe nabożeństwo przeniesiono na sobotni poranek, stąd w obrzędach W. Soboty smutek łączy się z radością.

Święcenie ognia. Przed kościołem wykrzesuje się iskry z krzemienia, roznieca sie następnie ogień, a kapłan go poświęca. Oznacza to, że jak z krzemienia wytryska ogień, tak z owego wykutego w skale grobu, w którym spoczywało Ciało Chrystusowe, trysnęła światłość prawdziwa — Zbawiciel Zmartwychwstały. Potem kapłan powraca do kościoła i w trzech odstępach zapala od poświęconego ognia trzy świece u dołu z sobą połączone, śpiewając przy tem „Lumen Christi — Swiatłość Chrystusa“, na co chór odpowiada „Deo gratias — Bogu niech będą dzięki“ tj. za to, że objawił nam tajemnicę Trójcy Przenajświętszej.

Święcenie Paschału czyli wielkiej grubej świecy woskowej odbywa się przy śpiewie wspaniałego hymnu: „Exultet — Raduj się duszo anielska“. Hymn ten śpiewa djakon przybrany w białą dalmatykę, jako zwiastun zmartwychwstania; gdy niema djakona, to śpiewa kapłan, ale wpierw wkłada na siebie szaty djakońskie. Podczas poświęcenia Paschału djakon wkłada w pięć jego otworów pięć gran, czyli ziarnek kadzidła, a w końcu go zapala; wówczas od Paschału zapalają się lampy zagaszone w kościele i wszystkie świece.

Paschał wyobraża zmartwychwstającego Chrystusa; pięć otworów w Paschale, w które się grana wtyka, znaczą pięć ran, których blizny raczył Zbawiciel zostawić na Swem Ciele; wkładanie gran w otwory wyraża nabalsamowanie Ciała Chrystusa przez Józefa i Nikodema; wreszcie zapalenie Paschału oznacza, że Chrystus nie pozostał w grobie, lecz zmartwychwstał.

Poświęcony Paschał umieszcza się obok wielkiego ołtarza po stronie Ewangelji i aż do Wniebowstąpienia bywa zapalany podczas sumy na Ewangelję i podczas nieszporów na Magnificat.

Święcenie wody chrzcielnej odbywa się w W. Sobotę dlatego, iż w pierwszych wiekach w nocy przed zmartwychwstaniem Pańskim udzielano dorosłym chrztu św. — Powstający z grobu Chrystus jest obrazem duszy, powstającej przez chrzest św. z grobu grzechu do życia łaski. Najpierw kapłan czyta 12 lekcyj z Starego Testamentu, które niegdyś stanowiły najbliższe dla chrztu św. przygotowanie; potem idzie w procesji do chrzcielnicy, gdzie poświęca uroczyście wodę, a wróciwszy do ołtarza pada krzyżem. Chór tymczasem śpiewa litanję do WW. Świętych, dla wyjednania u Boga błogosławieństwa tym, co chrzest przyjęli.

Msza św. Przy końcu litanji kapłan powstaje, przywdziewa białe szaty i rozpoczyna uroczystą mszę św. Na „Gloria“ odzywają się znowu organy i wszystkie dzwony, co wszystko wyraża radość Kościoła z zbliżającej się uroczystości; z tego powodu po Epistole śpiewa się trzykroć „Alleluja“. Ze mszą św. łączą się krótkie nieszpory zaraz po Komunji św.

W tak uroczysty sposób Kościół św. przygotowuje się do świąt Zmartwychwstania Pańskiego, do tej największej uroczystości w całym roku kościelnym. Nabożeństwo wielkotygodniowe jest dlatego także najpiękniejszem z wszystkich w całym roku.

Przygotujmy się przeto dobrze do świąt Wielkanocnych przez rozmyślanie według życzenia Kościoła św. w czasie nabożeństwa wielkotygodniowego tych wielkich tajemnic, jakie Kościół św. obchodzi. Bierzmy w tem nabożeństwie udział z zrozumieniem a zmartwychwstaniemy do nowego życia łaski.

Sercu Jezusowemu w hołdzie.

Zbyt szybko błogi czas misji parafjalnej się skończył. Dlatego wszyscy chętnie pospieszyli w piękną wiosenną niedzielę 30 marca na plac Poznański, aby publicznie już poza kościołem złożyć dzięki za łaski otrzymane, usłyszeć jeszcze po raz ostatni słowo Boże z ust ks. Misjonarza. Pospieszyli przedewszystkiem ci parafjanie, którzy przed południem do kościoła już się wcisnąć nie zdołali, a było ich mnóstwo. Przypomniała się niejednemu chwila podobna z ostatniej misji w roku 1923, kiedy na tym samym placu ten tam kaznodzieja ks. Dominik T. J. żegnał Bydgoszczan wzniosłem słowem przy nowo poświęconym potężnym krzyżu misyjnym, przy krzyżu, który potem parafjanie na barkach swoich przed kościół zanieśli, by go tam umieścić na trwałą pamiątkę pierwszej misji parafjalnej.

Druga misja uzupełniła dzieła. Życie religijne kształtuje się w Bydgoszczy coraz okazalej, zorganizowały się nowopowstałe parafje. Należało więc postąpić naprzód. Pomnik Serca Jezusowego będzie nietylko pamiątką misji, ma on głosić więcej. Upominać będzie ciągle, że nietylko w kościele, ale wszędzie na każdem miejscu trzeba dziś wyznawać Chrystusa.

Temu przekonaniu parafjan zapewne zawdzięczać należy, że uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego stała się wielką manifestacją katolicką, była jakoby publiczną przysięgą bydgoszczan, że pragną Bydgoszcz zachować według sił miastem katolickiem, a siły do tego czerpać będą z Bożego Serca.

Tysiączna rzesza z licznem duchowieństwem na czele wyruszyła procesją z kościoła św. Trójcy, aby się na placu złączyć z tłumem wiernych już tam czekających. Wszyscy oni pragnęli złożyć hołd Boskiemu Sercu, przybyli z podziękowaniem i prośbą.

Uroczystość rozpoczęło Tow. „Moniuszko" odśpiewaniem pieśni do Serca Jezusowego: „Pobłogosław Jezu drogi". Ks. Misjonarz zaś widząc niezliczoną rzeszę wiernych wytężył wszystkie siły swoje, aby jeszcze raz z głębi serca przemówić w wzniosłych słowach i chwalić dobroć Boskiego Serca. A kiedy w wzruszających zdaniach wypowiadał jakoby ostatnią swą wolę, kiedy nawoływał do miłości, jedności i zgody, gdy błagał o serca ofiarne, ale i także o serca mężne jako jedyny ratunek w obecnych warunkach, nie było zapewne nikogo, któryby nie postanowił służyć Bożemu Sercu bez zastrzeżeń do chwili ostatniej.

Następnie odśpiewało Tow. „Moniuszko" Psalm 100 Mendelssohna. W tym czasie Ks. Proboszcz dokonał poświęcenia kamienia węgielnego pod przyszły pomnik Serca Jezusowego, poczem w serdecznych słowach przedstawił cele i pobudki, które jego i parafję skłaniają do postawienia takiej właśnie pamiątki misyjnej. „Wdzięczne i wierne serca polskie ten pomnik stawiają". Oto napis, który będzie głosił, że Bydgoszcz z wdzięczności ku Bogu Najwyższemu nigdy nie opuści drogi Bożej, ale zawsze będzie pracowała na chwałę Serca Bożego.

Po tem przewówieniu i zaintonowaniu pieśni: „Serdeczna Matko" wrócili uczestnicy tej pamiętnej uroczystości na nabożeństwo do kościoła św. Trójcy. Wrócili w tem przeświadczeniu, że w najbliższym czasie Bydgoszcz zyska pomnik religijny, pomnik, którego wstydzić się nie będzie potrzebowała.

Pod znakiem krzyża.

Jesteśmy wszyscy pod wpływem misji parafjalnej. W imię Zbawiciela pod świętym znakiem Jego toczy się zacięta zwycięska walka. Pytamy się zdziwieni o przyczynę tak nadzwyczajnego powodzenia. Jest to łaska Boża oraz słowa porywające kaznadziei. Zapominamy jednak łatwo o jednej cichej i niepozornej sprężynie tej pięknej akcji. Czemu już w pierwszym dniu świątynia nasza była przepełniona? Tego wielkiego apostolstwa dokonały nasze organizacje katolickie. Członkowie naszych bractw i towarzystw tworzyli wielką armję pomocników misyjnych, która przeprowadziła wstępne boje pod znakiem krzyża. Przeszło 4000 członków Żyw. Różańca Ojców, Matek, Panien i Młodzieńców modliło się i pracowało w służbie haseł misji parafjalnej. Około 2000 osób, członków innych towarzystw kościelnych dokonywało tego samego dzieła. Jest więc obowiązkiem każdego parafjanina zapoznać się z organizacjami, które tak wielce się przyczyniają do pomyślnego rozwoju naszego życia parafjalnego. Przygotowanie misji parafjalnej to przecież tylko praca okazyjna, która z natury rzeczy przypadła w udziale naszym stowarzyszeniom obok wielu innych zadań i celów. Kto oczy ma otwarte na to, co się około nas dzieje, wie, że tylko praca celowo zorganizowana może przynieść należyte owoce. Tak jest w życiu społecznem i zawodowem, a jeszcze więcej wymaga tego dzisiaj życie religijne.

Pierwszą i najgłówniejszą organizacją religijną jest parafja. Kiedyś ona jako organizacja wystarczyc musiała. A jednak już rychło przekonali się wierni o konieczności tworzenia w bractwach i cechach środowisk kościelnych, w którychby można pogłębić wiarę około dusz bliźniego. Cóż dopiero sądzić dzisiaj, kiedy dziesiątki tysięcy parafjan gromadzi się około jednego kościoła. Pozorny postęp, mylne zasady o wolności zapatrywań pozwalają na lekkomyślnie nieuzasadnione poniewienieranie wszystkiego co święte i dobre. Człowiek, który bez zastrzeżenia wierzy aż do śmieszności w najnierozsądniejsze przesądy i zdania błędne, równocześnie odrzuca i atakuje wszystko co głosi prawdziwy Kościół Boży. Jakże mało pomoże, że nieomal wszyscy w latach, w których nawet najwięcej ograniczonemu rozum do głowy przychodzi, z żalem i skruchą Pana Boga przepraszają. Nikt już tych strat nie powróci, które spowodowały zły wpływ i zgorszenie.

Przekonywujemy się więc z dnia na dzień jaskrawiej, że potrzeba jaknajwięcej osób takich, które idąc drogą wiary i dobrych obyczajów siebie i innych chronić będą od błędu i grzechów. Potrzeba nam ludzi, którzy jako **apostołowie**

czynu staną ramię przy ramieniu z kapłanem pod znakiem krzyża do walki o duszę braci swoich. Zadanie to pełnią **członkowie organizacyj katolickich,** które łączą się w wielkie dzieło akcji katolickiej.

Hasłem dnia dzisiejszego jest: **Każdy katolik powinien należyć conajmniej do jednej organizacji katolickiej.**

Każdy katolik powinien być czynnym apostołem wiary i zasad chrześcijańskich.

Pracę apostolską trzeba rozpoczynać od uświęcenia własnej duszy i modlitwy. Dlaczego kładziemy nadzwyczajny nacisk na bractwa nasze kościelne. Mamy **cztery bractwa różańcowe,** ojców, matek, panien i młodzieńców, które pod opieką Marji dążą do uświęcenia dusz. Oprócz tego III Zakon, Sodalicje i rożne inne bractwa starają się przybliżyć swoich członków jaknajwięcej do Jezusa i wychować ich na prawdziwych apostołów zasad chrześcijańskich.

Już dawno przekonano się, że **także poza kościołem** trzeba się organizować w stowarzyszeniach kościelnych. Temu celowi służą u nas **Tow. Robotników i Tow. Kobiet „Jutrzenka“,** Młodzież organizuje się w **stowarzyszeniach młodzieży męskiej i żeńskiej.** Nie zapomina się także o dzieciach, które u nas gromadzą się w **Stowarzyszeniu Dziecięctwa Pana Jezusa i Tow. Misyjnem Chłopców.** O biednych pamięta się w **Stow. Pań Miłosierdzia,** a **chóry nasze,** śpiewające chwałę Bogu w kościele starają się także poza kościołem pracować z pożytkiem dla wiary Chrystusowej. Oprócz tego jeszcze istnieją organizacje inne, które mają kapłanów jako patronów, pracują owocnie dla akcji katolickiej. Wszystkie organizacje zaś łączy **Liga Katolicka,** która pracę ich zespala i jednoczy.

Każdy parafjanin zatem może znaleść odpowiednie dla siebie miejsce w naszych organizacjach parafjalnych i z całą stanowczością jeszcze raz podkreślamy, że **każdy parafjanin powinien należyć przynajmniej do jednej organizacji katolickiej.**

Wszyscy podczas misji parafjalnej odczuliśmy potrzebę poświęcenia się dla spraw wiary św. Niech zatem misja przyniesie piękny owoc tem, że powiększy liczbę członków naszych organizacyj.

Kto nie wie, do jakiej organizacji należyć powinien, niech się zgłosi do biura parafjalnego.

Ogłoszenia parafjalne.

17. 4. **Niedziela Palmowa.** Godz. 10.15 święcenie palm.

Palmową niedzielą rozpoczyna się Wielki Tydzień. Jest to tydzień smutku i żałoby, nie godzi się więc czas spędzać na rozrywkach, nie licujących z jego powagą. Niech raczej parafjanie liczny biorą udział w wzniosłych nabożeństwach wielkotygodniowych, zwłaszcza w W. Czwartek, Piątek i Sobotę.

Porównaj porządek nabożeństw.

Od W. Piątku do Rezurekcji będzie przy grobie Pana Jezusa także adoracja nocna. Uprasza się o liczny udział w takowej. Również uprasza się o ofiarowanie świec i kwiatów do grobu Pana Jezusa. W W. Piątek składka na grób Pański w Jerozolimie.

Wielkanocna spowiedź i Komunja św. Ci parafjanie, którzy z jakichbądź powodów nie mogli przystąpić do spowiedzi wielkanocnej, powinni idąc za przykladem dobrym innych parafjan, przybyć do Sakramentów św. jaknajprędzej. Przy spowiedzi św. oddaje się celem rejestracji karteczkę, którą można otrzymać w zakrystji wzgl. w mieszkaniu kościelnego.

Spowiedzi słuchać będziemy w tym tygodniu rano od godz, 6, w W. Środę również od godz. 6—8 wieczorem, w W. Czwartek tylko rano do 8.30. Komunji św. udziela się rano od godz. 6. W W. Piątek i W. sobotę spowiedzi się nie słucha. W W. Sobotę Komunja św. jedynie podczas mszy św. o godz. 8.

20. 4. **Dzień Zmartwychwstania Pańskiego.**
Godz. 6 Rezurekcja.
Godz. 8.30. Nabożeństwo w Łochowie i święcenie potraw.

Od redakcji.

Numer dzisiejszy jest naszym numerem świątecznym, Dlatego wychodzi w objętości 6 stron.

Uczyniliśmy to z tego względu, że wszystkie inne pisma np. Przewodnik Katolicki wychodzą w większym formacie na Wielkanoc, tak, że parafjanie już przed Wielkanocą chętnie przeczytają obszerniejsry artykuł o W. Tygodniu.

Porządek nabożeństw w Czyżkówku.

13. 4. **Niedziela Palmowa.**
Święcenie palm przed sumą.
Godz. 8. Cicha msza św.
Godz. 10. Suma z kazaniem.
Godz. 14,45. Chrzty.
Godz. 15. Gorzkie Żale z kazaniem.

15. 4. **Wtorek.**
Spowiedź wielkanocna dla parafjan w Czyżkówku od godz. 17—19. Słuchać będzie kilku księży.

16. 4. **Sroda.**
Komunja św. już o godz. 6 rano.

17. 4. **Wielki Czwartek.**
O godz. 6.30 msza św., poczem przeniesienie Najśw. Sakr. do ciemnicy.

18. 4. **Wielki Piątek.**
Godz. 6.30 początek ceremonij.
Godz. 17.30 Gorzkie Żale z kazaniem przed Grobem Pańskim.

19. 4. **Wielka Sobota.**
Godz. 6 poświęcenie ognia, Paschału i wody dla wszystkich parafjan, poczem msza św.

20. 4. **Wielkanoc.**
Godz. 6 Rezurekcja i msza św.
Godz. 10 Suma z kazaniem.
Godz. 3 Nieszpory.

21. 4. Nabożeństwa jak w niedzielę.

Sakrament chrztu św. otrzymali:

Dornowska Gertruda, Siemieradzk. 5,
Tomaszewska Marja, Nakielska 127,
Bąk Katarzyna, Nakielska 13.
Kopczyński Konrad, Łokietka 16,
Starck Henryk, Prądy,
Piniecki Marjan, Św. Trójcy 12f,
Korgól Czesław, Prądy,
Wojcieszak Rajmund, Łokietka 7,
Szaszorowska Teresa, Jasna 1,
Danowska Irena, Sw. Trójcy 15,
Rucińska Zofja, Malborska 4.
Falgowska Zofja, Sw. Trójcy 27,
Pepliński Konstanty, Chwytowo 17,
Labuda Irena, Winc. Pola 3—4,
Wika Urszula, Śląska 8.

Ktoby znał rodzinę, w której przez niedbalstwo lub złą wolę znajduje się dziecko nieochrzczone, powinien o tem donieść do kancelarji parafjalnej.

Umarli:

śp. Zomrowska Antonina, Jasna 3.
Kosmeja Bronisław, Lubelska 14,
Liedermann Jakób, Długosza,
Szimmelpfennig Jan, Nakielska 27,
Latos Marjan, Na Wzgórzu 30,
Gill Katarzyna Grunwaldzka 45,
Jędrzejek Helena, Zakł. Djak.
Paradowski Augustyn, Koronowska 66,
Lewandowski Bazyli, Łokietka 20,
Marek Józefa, Zakł. Djak.
Vetter Stanisław, Koronowska 65,
Kłopotek Aleksy, Grunwaldzka 79.
Kuczyńska Agnieszka, Dom Starców,
Komorowski Adam, Grunwaldzka 141,
Zaborowska Marjanna, Jasna 11,
Jędrzejek Anna, Zakł. Djak.
Wieczny odpoczynek racz im dać Panie!

Kalendarzyk braetw i towarzystw.

12. 4. Sobota.

Wszystkie towarzystwa adorują według porządku ustalonego.

13. 4. Niedziela.

III. Zakon. Absolucja po mszy św. o g. 7.

Żyw. Róż. Ojców. Zebr. po Gorzkich Żalach. Podczas sumy asystuje roż. 9.

Kat. Koło Abstynentów. Zebr. plen. o godz. 16,30 w biurze par.

SMP. „Promyk" oddz. star. Zebr. plen. po Gorzkich Żalach na salce par.

14. 4. Poniedziałek.

III. Zakon. Absolucja po mszy św. o g. 7.

Tow. Pań Prac. w Handlu i Konfekcji. Zebr. plen. o g. 19 na salce par.

SMP. „Promyk". Lekcja śpiewu o g. 19 w Ognisku.

15. 4. Wtorek.

III. Zakon. Absolucja po mszy św. o g. 7.

Sekcja Dobroczynności. Zebr. o g. 19 w biurze par.

SMP. „Promyk". Zebr. zarządów i zastępowych obu oddziałów o godz. 19.

16. 4. Środa.

III. Zakon. Absolucja po mszy św. o g. 7.

17. 4. Czwartek.

III. Zakon. Msza św. w intencji III. Zakonu i absoluhja.

SMP. „Gwiazda" oddz. star. Zebr. plen. o godz. 19,30.

20. 4. Niedziela Wielkanocna.

Żyw. Róż. Ojców. Asystuje róża 10.

Żyw. Róż. Panien. Zebr. po nieszpor.

Tow. Rzemieślników. Zebr. plen. o godz. 16 na salce par.

Kalendarzyk bractw i towarzystw w Czyżkówku.

12. 4. Sobota.

Spowiedź wielkanocna Tow. Robotników, SMP. „Orzeł", nazajutrz o godz. 8 wspólna komunja św.

13. 4. Niedziela.

Kat. Tow. Robotników. Zebr. zarządu po sumie.

Żyw. Róż. Matek. Zebr. mies. po Gorzkich Żalach.

SMP. „Wiosna". Przedstawienie pasyjne pt. „Ponsia" o g. 19 na salce par.

14. 4. Poniedziałek.

SMP. „Wiosna". Zebr. Zarządu o g. 19.

16. 4. Sroda.

SMP. „Wiosna". Zbiórka zastępów o 19.

20. 4. Niedziela Wielkanocna.

Żyw. Róż. Panien. Zebr. mies. po niesz.

SMP. „Wiosna". Zebr. po nieszporach na salce par.

21. 4. Poniedziałek.

Kat. Tow. Robotników. Zebr. mies. po sumie.

Porządek nabożeństw.

13. 4. Niedziela Palmowa.

Godz. 7. Cicha msza św. z kazaniem.
Godz. 8. Cicha msza św.
Godz. 9. Msza św. dla dzieci z kazaniem.
Godz. 10,15. Suma z kazaniem. Święcenie palm.
Godz. 12. Cicha msza św. z kazaniem.
Godz. 14. Chrzty.
Godz. 14,45. Wywody.
Godz. 15. Gorzkie żale z kazaniem.

W dni powszednie Msze św. o godzinie 6,15, 7, 7,45, 8,30.

Wywody i chrzty codziennie o godz. 8 (zgłosić się w zakrystji).

17. 4. **W. Czwartek.** Godz. 9 msza św.

18. 4. **W. Piątek.** Godz. 8. Początek ceremonij.
Godz. 18. Gorzkie Żale z nauką.

19. 4. **W. Sobota.** Godz. 7. Początek ceremonij potem msza św. i Kom. św.

20. 4. **Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego.** Godz. 6. Rezurekcja, poczem msza św.

Porządek nabożeństw jak w dniu 13. 4.

Składki:

Na chodniki: N. N. 2,— zł, 74 róża Matek 9,— zł, N. N. (skład. tyg.) 2,— zł, N. N. 3,— zł.

Na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa na placu Poznańskim: Cemel Jan 5,— zł, Teofila Kowalska 10,— zł, Bona 10,— zł, Stefański Klemens 10,— zł, N. N. 15,— zł, F. Ziółkowski 20,— zł, Zdzisław Rybicki 50,— zł, Jan Teska 100,— zł, Jungblut 25,— zł, Enskajtowa 5,— zł, Dulicka Marja 10,— zł, Wojtaszewska 15,— zł, Spychałówna 5,— zł, Wojtakowa 50,— zł, Paradowska Władysława 5,— zł, Rewakowiczowa 5,— zł, N. N. 10,— zł, N. N. 1,— zł, Marja Bordelska 5,— zł, N. N. 2,— zł, Bandurska 5,— zł, Ks. Prob. Skonieczny 100,— zł, N. N. 15,— zł, N. N. 10,— zł, Timlerowa 20,— zł, N. N. 20,— zł, N. N. 5,— zł, N. N. 1,— zł, Filipowski Paweł 5,— zł.

Na misję: Żyw. Róż. Matek z „Dnia Matek" 100,— zł, Wawrzon 10,— zł, Aleksy Urban 5,— zł, Buzalski Michał 25,— zł, N. N. 1,— zł, Enskajtowe 5,— zł, Dulich 30,— zł.

Ofiarodawcom serdeczne „Bóg zapłać"

Mąkę
w najprzedniejszych gatunkach
kaszę, groch, fasolę itd.. poleca
A. JANECZAK
Handel mąki i zboża
Grunwaldzka 147 - Tel. 1364

Chemiczna
pralnia i farbiarnia
Z. KOMOROWSKI
ul. Grunwaldzka 141
skład ul. Śniadeckich 50
Czyści i farbuje wszelką odzież i materjały włókniste. Najstaranniejsze i prędkie wykonanie.
Niskie ceny.

Piotr Kozłowski - Fryzjer damski
ul. Grodzka 18, naprzeciw Domu Katolickiego przy Farze
Ładnie strzyże włosy, myje głowy i dobrze onduluje.
Wzorowo wyszkolony personał.
Dobrą manicurę wykonuje Warszawianka.

Ceny umiarkowane — Obsługa rzetelna

Pokost
Farby
Laklery
Pendzle
Szczotki do bielenia
Kreda
Gips
Cement
Karbolineum
Bajca orzechowa
Szelak orange
Szelak lemon
Klej kostny
Klej skórny
Papier szklany

kupuje się korzystnie
w drogerjach MICHAŁA BUZALSKIEGO
Bydgoszcz-Okole, Grunwaldzka 133. Bydgoszcz-Wilczak, Nakielska 120.

Nasiona
w wyborowych gatunkach
poleca
Żółtowski & Ziółkowski
ul. Długa 20 - Tel. 2165

Prace malarskie
wykonuje starannie i po cenach przystępnych
Leon Witkowski
mistrz malarski
Wincentego Pola 8 (Wilczak).

Zegary - zegarki - budziki
biżuterja
specjalność
obrączki ślubne
poleca

H. Kaszubowski, Długa 29
Tel. 1123. Rok założenia 1905.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Bydgoszczy
Marszałka Focha 69

przyjmuje wkłady począwszy **od 1 zł** i oprocentowuje
wkłady za wypowiedzeniem dziennem: 7%
wkłady za wypowiedzeniem miesięcznem: 9%
wkłady za wypowiedzeniem kwartalnem: 10%

Wkłady do wysokości 5.000 złotych są wolne od podatku od kapitalów i rent.

Dla drobnych oszczędności wydaje Kasa
skarbonki domowe.

Za wszelkie zobowiązania Kasy odpowiada miasto całym swym majątkiem.

Tapety - Ceraty Linoleum
S. Stryszek, Bydgoszcz
Długa 34.

Polecam wszelkiego rodzaju
Towary krótkie.
E. Walżykówna
Bydgoszcz
Plac Poznański 13.

Cena reklamowa. **Skuteczność pod gwarancją.**

Każda Pani powinna skorzystać.
Krem „Halina" odświeża i udelikatnia cerę, oraz usuwa piegi, wągry, plamy itd., teraz najlepszy czas do tego, gdyż słońce nie przeszkadza leczeniu. **Słoik próbny 1 zł** żądać w aptekach, drogerjach, perfumerjach, w razie braku wskaże gdzie nabyć
„Pharmachemia", Al. Mickiewicza 2. Tel. 1461.

100,— złotych
otrzyma każdy, kto po wygazowaniu swego mieszkania **Sulfodorem** znajdzie jedną żywą pluskwę lub karakonę.
Sulfodor gubi radykalnie wszelkie pasożyty.
Żądać w aptekach i drogerjach.
Sanator Fabryka Chemiczna, Bydgoszcz
Stroma 23.

MĄKĘ
w wyborowych gatunkach
oraz groch, kaszę, fasolę itd.
poleca
Żółtowski & Ziółkowski
ul. Długa 20 - Tel. 2165

Projekty i rysunki budowlane
wykonuje po niskich cenach
Biuro Budowlane
Jan Pagacz
Bydgoszcz, Kordeckiego 24.

Najkorzystniejsze źródło zakupu
poleca:
Bławaty - Jedwabie - Konfekcję damską - Dywany - Firany
Towary krótkie - Wyprawy
Zasada: Duży obrót — mały zysk.

M. KLIMEK, Bydgoszcz, Stary Rynek 18.
Telefon nr. 160.

Nakładem kancelarji kościoła św. Trójcy w Bydgoszczy. — Wytłoczono w Drukarni dla Handlu i Przemysłu, Bydgoszcz ulica Dr. Em. Warmińskiego 13. Telefon [illegible].